

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Filmy nieme z przełomu dziewiętnastego i dwudziestu wieku

Na ścianie, na wprost od wejścia, na dużym ekranie wyświetlany jest zapętlony film składający się z trzech krótkich, niemych scen. Cały film trwa 3 minuty i 15 sekund. To zapis sztuki i rozrywki sprzed ponad stu lat, ukazujący początki kinematografii.

Scena pierwsza przedstawia taniec serpentynowy zarejestrowany w 1900 roku. Film trwa nieco ponad minutę. W oryginale został ręcznie pokolorowany.

Czarne tło. U dołu ekranu postać w pozycji półleżącej nakryta od góry tkaniną. Po woli wstaje. To kobieta, ubrana w luźną suknię do połowy łydek. Na jej twarzy widoczny jest szeroki uśmiech. Długie, czarne włosy ma spięte w wysoki kok. W jej stroju nietypowe są rękawy sukni. To wielkie połacie materiału, które po rozłożeniu rąk na boki, wyglądają jak skrzydła motyla.

Kobieta zaczyna poruszać rękoma wprawiając w ruch tkaninę, która zaczyna falować.

Wykonuje płynne ruchy rękoma w przód i tył, podnosząc je do góry i opuszczając w dół.

Czasami przechyla głowę w bok. Momentami kobieta jest całkowicie zasłonięta przez falujący materiał.

Pod koniec pokazu kobieta zaczyna obracać się wokół własnej osi. Tkanina tworzy lej podobny do trąby powietrznej. Na koniec zwalnia i płynnie opada na podłogę.

Drugi fragment prezentowany na wystawie to francuski film Segundo de Chomóna z 1905 roku. Trwa minutę i 45 sekund. W oryginale film został ręcznie pokolorowany. Prezentuje scenę, w której dłonie wykonują magiczne sztuczki z monetami.

Czarna plansza. Na niej napis w języku francuskim *Le Roi Des Dollars* co w tłumaczeniu na język polski znaczy *Król dolarów*. Poniżej napisu, w dolnych rogach planszy, postacie kogutów na postumentach z napisem w języku francuskim oznaczającym „znak towarowy”

Kryształowa patera u dołu ekranu. Nad nią ręka mężczyzny widoczna od łokcia. Dłoń obraca się tak, jakby chciała pokazać nam, że nie ma nic do ukrycia. Poruszające się zwinnie palce wyczarowują monety, które następnie odkładane są do patery.

Dłoń wyczarowuje kolejną monetę, która po chwili znika. Obraca się przodem do nas, porusza palcami. Moneta pojawia się z powrotem. Dłoń odkłada ją do patery.

Dłoń się obraca. Jest pusta. Nagle trzyma kilkanaście monet. Ustawia się pionowo nad paterą i zaczyna wrzucać monety do patery. Ten trik wykonuje jeszcze dwukrotnie.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Dłoń pokazuje nam, że jest pusta. Wyczarowuje monetę. Z prawej strony ekranu pojawia się świecznik z zapaloną świeczką. Dłoń trzyma monetę nad ogniem. Po chwili moneta znika.

Dłoń wyczarowuje kolejną monetę. Wrzuca ją do patery.

Dalej dłoń opada na paterę. Zagarnia sporą część monet, które po chwili znikają. Palcem wskazującym przywołuje kogoś spoza kadru. Po lewej stronie ekranu pojawia się głowa mężczyzny, który prawdopodobnie jest asystentem magika. Ustawia głowę nad paterą. Dłoń stuka asystenta w czoło, powodując, że z jego ust spadają błyszczące kaskady złotych monet. Mężczyzna robi niezadowolone miny. Czasami zaciska oczy. Wygląda jakby wymiotował monetami. Patera się zapelnia.

Pod koniec filmu, głowa odwraca się w naszą stronę. Na twarzy mężczyzny maluje się uśmiech. Dłoń zachęca do podziwu. Nad paterą widzimy dwie dłonie. Są połączone i poruszają się lekko w górę i w dół. Przed końcem filmu dłonie wsysają monety. Film kończy kadr z pustą paterą.

Scena trzecia pochodzi z 1898 roku. Przedstawia żonglerów z rodziny Agoust. Trupa znana była z widowiska typu „restaurant juggling”, czyli żonglerki talerzami, sztucami, a nawet meblami wykonywanej w scenerii restauracji. Scena z udziałem żonglerów, która prezentowana jest na wystawie, trwa 31 sekund. Jest czarno-biała.

Pierwsze ujęcie ukazuje plener z zaaranżowaną restauracją. Nie wiemy, czy jest to prawdziwa restauracja czy scenografia budowana na potrzeby filmu. Uczesania i fasony kostiumów wskazują na okres przełomu XIX i XX wieku.

Na pierwszym planie, ustawione w szeregu, dwa krzesła i wysoki taboret. W planie drugim stoły nakryte obrusami. Kobieta i starszy mężczyzna siedzą za długim stołem. Obok kobiety stoi inny mężczyzna. W tle widać następnych gości lub statystów siedzących przy stolikach lub spacerujących oraz wysoki bar. Są także inni kelnerzy.

Kobieta żongluje złożonymi serwetkami. Starszy mężczyzna sztucami. Między siedzącą parą pojawia się kelner z wazą, nalewa zupę do misek stojących na stole. Para zaczyna jeść. Kelner przerzuca wazę do mężczyzny stojącego obok kobiety. Odchodzi i staje po stronie starszego mężczyzny. Stojący zaczynają przerzucać wazę nad głowami pary.

Siedząca przy stole para, wstaje. Kobieta podnosi ukryte za stołem rozłożone parasole i zaczyna nimi żonglować. Starszy mężczyzna znika z kadru. Po chwili pojawia się z

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

przedmiotami przypominającymi lampy. Trzyma je w dłoniach. Staje na krześle za stołem i żongluje nimi. Mężczyzna stojący obok kobiety wychodzi na pierwszy plan i żongluje krzesłami i taboretami. Po prawej stronie ekranu kelner żongluje innym krzesłem i koszem piknikowym.

Po kilku sekundach wszyscy odkładają niedbale swoje rekwizyty, krzesła są przewrócone. Żonglerzy ustawiają się w pary po przeciwległych stronach długiego stołu. Zaczynają żonglować talerzami. Część upada na ziemię. Scena kończy się bogatą gestykulacją starszego mężczyzny, który po chwili, wraz z kelnerem, znika z kadru.

W ostatniej sekundzie filmu w centrum kadru zostaje kobieta, ma uśmiechniętą twarz i patrzy prosto w kamerę. Z lewej strony jest mężczyzna, który był z nią w parze podczas żonglowania talerzami. On łapie się za uszy. Z prawej strony pojawia się starszy mężczyzna. Jest odwrócony do nas tyłem.

Audiodeskrypcja obiektu opracowana w ramach projektu "Zwiększenie dostępności wystaw stałych i oferty kulturalnej Muzeum Kinematografii w Łodzi".

Projekt "Projektowanie uniwersalne kultury – dostępność w instytucjach kultury" finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach działania 3.3 „Systemowa poprawa dostępności” Priorytetu III „Dostępność i usługi dla osób z niepełnosprawnościami” Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027.

